

El llibre "Ensenya'm la llengua" del metge Antoni Beltran, recupera la llengua catalana vers la salut

"Doctor: m'he fet un tirón córreguen, no, que es diu estrebada"



Dr. Antoni Beltran

Antoni Beltran és metge de d'atenció primària i geriatre a Sant Feliu de Guíxols, des de fa 30 anys. En el marc de l'espai del metge rural, ha volgut recuperar i ordenar el vocabulari popular relacionat amb la salut, sobretot expressions típiques del Baix Empordà, d'aquí ha nascut el llibre: "Ensenya'm la llengua" de l'editorial Gregal, que ja s'ha presentat a la ciutat el mes de maig i durant el mes de juny també ho farà a Santa Cristina d'Aro i Platja d'Aro.

El doctor Beltran ha estat uns quants anys recollint paraules i expressions en una llibreta que sempre porta a sobre, però ell no ha volgut fer un diccionari, tot el contrari. "Mai vaig pensar en fer un diccionari, he volgut fer un llibre amable, per gent poc habituada a llegir, però que recollís paraules i frases fetes sobre la salut que fa uns 20 o 25 anys s'han anat perdent i només ho parlen les nostres àvies.". Durant molt de temps ha estat fent entrevistes curtes a avis de tot arreu per anar recollint aquestes dites. El llibre és molt àgil perquè està recolzat pels dibuixos de l'il·lustrador Josep Maria Pons, que recrea situacions habituals en una consulta. Ara que molta gent fa esport, es nota molt en certes paraules que s'ha incorporat un lèxic castellà com a ús quotidià, per exemple: "m'he fet un tirón", quan en realitat es tracta d'una estrebada. "Això m'ho he trobat molts cops amb nois joves que ara practicant curses tenen petits problemes com per exemple parlen d'un problema de lligaments, quan en realitat hauríem de dir: m'he fet una regirada", comenta l'autor.

Ennasats. Constipats i galipàndries

El llibre recull a les seves pàgines molts mots vinculats a la salut, potser els constipats són les consultes més freqüents i constants a la consulta. Per això, explica el llibre que "agafar un cop d'aire, una fredorada, una airada són diferents maneres d'expressar un refredat lleu. Si és només de nas, parlem d'estar ennasats, embromats, tenir ragera o degotar el nas es fa servir quan surt sang del nas i calipàndria, galipàndria, refredat, constipat fort, que pot ser una alternativa al castellanisme "trancazo".

Un altre tema que es tracta força a la consulta són les malalties del cor, el metge recorda al seu llibre que fa anys es deia: "la malaltia del cor només la cura la mort. "Ara hi ha un llenguatge més tècnic com els cateterismes, angioplàstics o bypass. Malgrat aquest canvi radical del llenguatge continuem vivim amb un "ai al cor", quan cal fem el "cor fort" i actuem "de tot cor" encara que algunes vegades ens pot quedar "el cor encongít, com en un puny"

El doctor Beltran voldria que aquest llibre fos una eina més a les escoles per tal de recuperar el llenguatge perdut de la salut, de la mateixa manera que en el seu dia varen aconseguir desterrar el buzón per la bústia i la acera per la vorera.

Júlia Sousa